

I, Phone

ROB SMORENBERG / TONEELGROEP AMSTERDAM & VEEM HOUSE

Een kreeft met een mobieltje

Mia Vaerman
Gezien op 29 april 2022
KC Nona, Mechelen

In ‘I, phone’ speelt Rob Smorenberg met niets meer dan zijn twee ogen en twee handen een solo waarin iedereen zich onmiddelijk herkent. Met de nodige schaamte. Een korte recensie over een erg korte (maar fijne) voorstelling.

03 APRIL 2022

Op de lege bühne staat een jonge kerel met niets om handen. Dan geeft een computerstem hem aanwijzingen: ‘swipe, scroll, tap, double tap’. De man haalt telkens een denkbeeldig mobieltje uit zijn broekzak en voert de handeling uit. Met één hand. Dan stopt hij hem weer weg. ‘Zoom, take a screenshot’. Daar heb je twee handen voor nodig. ‘Send a message, use a flash light,…’ Elke taak vraagt om een specifieke handeling – maar telkens met minimale bewegingen. Een video bekijken zet je hoofd anders in dan een game spelen, blijkt. En ja, daar heb je dan ook nog je handen voor nodig. Steeds feller, gebetener. Maar tinder checken heeft dan weer een heel andere impact op je blik. De rest van het lichaam verdwijnt volledig uit de aandacht, al staat dat er evengoed uitgelicht, op de speelvloer.

Een leven dat draait rond een smartphone, maar dan zonder die foon zelf. Dat is wat Rob Smorenberg ons onder de neus duwt in zijn mimespel ‘I, phone’. De precisie van zijn bewegingen spreekt boekdelen over hoe we in nog geen tien jaar tijd ingrijpend geëvolueerd zijn tot homo cellularis. Als je de mimespeler observeert, besef je dat we vandaag vooral met ons hoofd en onze handen in de wereld staan. Ook al stap je met je lichaam op de bus, kruip je ermee in bed of verstop je het op het toilet: het draait om ogen en handen. Stappen wil nog wel lukken (maar hoe vaak bent ù al voorbij uw bestemming gelopen met de gsm in de hand?), rijden is gevaarlijk, anderen ontmoeten wordt al te ingewikkeld (ik besef dat ik sneller ongedurig wordt in een gesprek). Genant hoe we ons zonder er bij na te denken overgeleverd hebben aan *smartphones*.

De homunculus van Descartes zou vandaag dunne lipjes hebben, maar ogen die uit de kassen puilen, klauwen van handen, en buitenmaatse duimen.

‘I, Phone’ is bedoeld als de eerste in een reeks van voorstellingen van Rob Smorenberg .De nog jonge mimeacteur speelt sinds 2017 in de voorstellingen van De Warme Winkel –Nederlands theatergezelschap dat zichzelf onlangs gewiekst omdoopte tot ‘toneelgroep Amsterdam’ (de vroegere naam van ITA of ‘Internationaal Theater Amsterdam’, de troep rond Ivo van Hove die ooit gesticht werd door Gerardjan Rijders). Als speler was hij er te zien in ‘De Warme Winkel speelt De Warme Winkel’, ‘De Drie Musketiers’, ‘Vincent Rietveld gaat voor de Louis d’Or’ en ‘Afscheidstournee’.

Tussendoor maakt Smorenberg dus nog eigen werk zoals deze erg korte solo. Maar met zijn geraffineerde spel met de handen en zijn verfijnd uitgewerkte gelaatsexpressie zet hij wel is de mimespeler buitengemeen scherpe observaties van onze bewegingspatronen neer. De homunculus van Descartes -dat kleine mannetje dat ergens in ons hoofd ons lichaamsschema en ons 'zijn' moet voorstellen- zou vandaag dunne lipjes hebben, maar ogen die uit de kassen puilen, klauwen van handen, en buitenmaatse duimen. Een soort kreeft, eigenlijk. Het hoofd constant gebogen ook (maar dat was bij lezen ook al zo – dus de klassieke intellectueel heeft hier geen verhaal tegen).

Als een voorwerp wegvalt, valt de omgeving des te sterker op. De vormelijke abstractie toont dat het kleine machientje van het lichaam niet meer inzet vraagt dan enkele welbepaalde handelingen. Het gaat met ons net zoals met Charlie Chaplin in ‘Modern Times’: hij draaide zoveel bouten aan dat het een zenuwtic werd die hij dwangmatig herhaalde buiten de fabriek. Zijn lijf trok zich terug in die ene beweging van de armen. De herhaling nam het over van zijn denken. Wij swipen en scrollen zo vaak dat het net zo’n tic wordt, maar dan met nog minder lichamelijke betrokkenheid: duimen en vingers volstaan. Uit eigen keuze.

In een kleine veertig minuten – waarvan dan ook nog vijf minuten opgaan aan een ‘echt’ gesprek dat de acteur vlak naast de speelvloer met zijn ‘echte’ smartphone voert, alsof hij het niet kon laten – is het gegeven verteld. Maar in mijn hoofd blijft het inzicht nahuiveren.